

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЛЬВІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ
КАФЕДРА ТУРИЗМУ**

Основи туризмознавства

(назва навчальної дисципліни)

**ПРОГРАМА
дисципліни спеціалізації**

підготовки бакалаврів

(рівень вищої освіти)

галузь знань 24 Сфера обслуговування

(шифр і назва напрямку)

спеціальності 242 Туризм

(шифр і назва спеціальності)

РОЗРОБЛЕНО ТА ВНЕСЕНО: кафедрою туризму Львівського державного університету фізичної культури

Протокол від «_____» _____ 2018 року № ____

Завідувач кафедри _____ (підпис) (І.М. Волошин) (прізвище та ініціали)

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ: доцент кафедри туризму,
канд. геогр. наук В.В. Худоба

Обговорено та рекомендовано вченою радою факультету туризму

Протокол від «____» _____ 2018 року № ____

Голова вченої ради факультету туризму _____ В.З. Холявка

ВСТУП

Програма вивчення навчальної дисципліни «Основи туризмознавства» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки *«бакалавр»* спеціальності **242 «Туризм»**.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є туристський продукт, організована туроператором програма рекреаційної діяльності і обслуговування, отримання необхідних знань для роботи з туристичною документацією відповідно до вимог чинних державних стандартів у туристичній галузі.

Міждисциплінарні зв'язки: навчальна дисципліна «Основи туризмознавства» тісно пов'язана із низкою професійно орієнтованих дисциплін, що вивчаються у процесі підготовки бакалаврів із напрямку 242 «Туризм», а саме: «Географія туризму», «Рекреологія», «Туристичне країнознавство», «Українська мова професійного спілкування», «Ціни і ціноутворення в галузі» та ін.

Програма навчальної дисципліни складається з таких модулів та змістових модулів:

МОДУЛЬ 1. Теоретико-методологічні засади вивчення туристично-рекреаційних ресурсів.

МОДУЛЬ 2. . Розвиток туристичної індустрії. Проблеми і перспективи розвитку рекреаційно-туристичного господарства на сучасному етапі.

1. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

1.1. Метою викладання навчальної дисципліни «Основи туризмознавства» є отримання студентами необхідних знань з наукових основ туризмознавства, а також у формуванні умов для здійснення оцінки туристичних ресурсів, функцій туризму, передумов здійснення туристичної діяльності.

1.2. Основні завдання вивчення дисципліни «Основи туризмознавства» полягають у вивченні основних теоретичних положень дисципліни, а також вироблення навичок вибору нових форм та методів здійснення туристичної діяльності при створенні цілісної, ефективної та гнучкої системи управління в рекреаційній сфері в умовах розвитку ринкової економіки.

1.3. У результаті вивчення навчальної дисципліни студенти повинні знати:

- основні поняття і проблеми туризмознавства;
- основні напрямки розвитку туризмознавства, основні підходи, принципи, методи, функції, основні категорії та інструменти предмету курсу;
- функції туризму в суспільстві;
- форми та види туризму;
- вплив основних чинників на розвиток туризму;
- правові засади діяльності туристичних організацій;
- фактори ризику в туризмі;
- основні вимоги до складання і оформлення документації у туристичній діяльності;
- організацію контролю за проходженням і виконанням документів;

вміти:

- аналізувати основні чинники розвитку туризму;
- характеризувати основні види та форми туризму;
- працювати з статистичними даними;
- складати програми турів по регіоні, країні та за її межами;
- створювати технологічну схему підготовки туру;
- застосовувати набуті теоретичні знання для вирішення конкретних практичних завдань у туристичній діяльності;
- правильно складати і оформлювати документи відповідно до вимог чинних державних стандартів;

2. ІНФОРМАЦІЙНИЙ ОБСЯГ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. Теоретико-методологічні засади вивчення туристично-рекреаційних ресурсів.

Тема 1. ІСТОРІЯ РОЗВИТКУ СВІТОВОГО ТУРИЗМУ. Періодизація історії туризму. Подорожі та мандрівки в епоху стародавнього світу. Подорожі епохи середньовіччя. Подорожі й туризм у XVII-XVIII ст.

Тема 2. СУЧАСНИЙ СВІТОВИЙ ТУРИЗМ. Друга половина XX ст. - сучасний етап історії світового туризму. Міжнародне туристичне співробітництво. Світові туристичні регіони.

Тема 3. ІСТОРІЯ ТУРИЗМУ В УКРАЇНІ. Мандрівництво як джерело зародження туризму в Україні. Український туризм у XIX – першій половині XX ст. Зародження організованих форм. Туризм в Україні в 70-80-ті роки XX ст. Туризм в Україні на сучасному етапі.

Тема 4. ОСНОВНІ ТЕОРЕТИЧНІ ПОНЯТТЯ ТА ЇХ ВИЗНАЧЕННЯ. Поняття та функції туризму. Функції туризму в суспільстві.

Тема 5. СОЦІАЛЬНІ ТА ПРАВОВІ ОСНОВИ РОЗВИТКУ ТУРИЗМУ. Умови та фактори розвитку туризму. Туризм і сфера послуг. Правові засади діяльності туристичних організацій.

Тема 6. ФОРМИ ТА ВИДИ ТУРИСТИЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ. Форми та види туризму. Види маршрутів і турів. Програми перебування туристів.

Тема 7. ПРОФЕСІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ У ТУРИСТИЧНІЙ ГАЛУЗІ. Агент по організації туризму. Екскурсовод і гід-перекладач. Менеджер туризму. Професійна етика у туристичній діяльності.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. Розвиток туристичної індустрії. Проблеми і перспективи розвитку рекреаційно-туристичного господарства на сучасному етапі.

Тема 8. СИСТЕМА МАРКЕТИНГОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ В ТУРИЗМІ. Суть, типи і напрями маркетингових досліджень в туризмі. Етапи маркетингових досліджень. Форми організації маркетингових досліджень в туризмі.

Тема 9. ЦІНОУТВОРЕННЯ В ТУРИЗМІ. Ціна в комплексі маркетингу туристичного підприємства. Фактори та цілі ціноутворення. Методи ціноутворення в туризмі. Вибір та реалізація цінової стратегії.

Тема 10. ФОРМУВАННЯ ЗБУТОВОЇ СТРАТЕГІЇ ТУРИСТИЧНИМИ ПІДПРИЄМСТВАМИ. Канали збуту туристичного продукту. Вибір посередників та напрямки співпраці з ними. Планування маркетингової діяльності в туризмі.

Тема 11. ОСНОВИ ТУРОПЕРЕЙТИНГУ. Організація роботи туристичної фірми. Технологія організації туристичної подорожі.

Тема 12. НОРМАТИВНІ ДОКУМЕНТИ В ТУРИСТИЧНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ. Договірні стосунки в туризмі. Туристичні документи. Туристичні формальності.

Тема 13. ОСНОВИ ЕКСКУРСОЗНАВСТВА. Екскурсія як вид туристичної діяльності. Класифікація екскурсій. Методика створення екскурсії. Методика проведення екскурсії. Техніка проведення екскурсії.

Тема 14. ЕКОНОМІКО-СОЦІАЛЬНІ ОСОБЛИВОСТІ ТУРИЗМУ. Права та обов'язки туристів. Претензійна робота в сфері туризму. Страхування в туризмі.

Тема 15. БЕЗПЕКА ТУРИСТИЧНИХ ПОДОРОЖЕЙ. Безпека туристичних подорожей як умова їх організації та здійснення. Фактори ризику в туризмі. Туризм і довкілля.

3. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Базова

1. Бейдик О.О. Рекреаційно-туристські ресурси України: Методологія та методика аналізу, термінологія, районування: Монографія. – К.: В-во Київського університету, 2001.-395с.
2. Внутрішній туризм в Україні: окремі аспекти. Збірка статей.-К.: Вид-во ФПУ, 2007. – 161 с.
3. Дмитрук О.Ю. Екологічний туризм: сучасні концепції менеджменту і маркетингу Навчальний посібник. - К.: Альтерпрес, 2004. - 192 с.
4. Забалдіна Ю.Б. Маркетинг туристичного підприємства: Навчальний посібник. – К. Вид-во ФПУ, 2002. – 196 с.
5. Закон України «Про музеї та музейну справу» від 29 червня 1995 р. №29/95 // Відомості Верховної Ради України. – 1995. - №25. – Ст. 191.
6. Закон України "Про туризм" від 18.11.2003 р. // ВВР.- 2004.
7. Зорин И.В. Менеджмент туризма. Туризм и отраслевые системы: Учебник.– М.: Финансы и статистика, 2001. – 272 с.
8. Історико-культурна спадщина України. – К. Вид-во ФПУ, 1998. – 400 с.
9. Игнатенко Н.Г., Руденко В.П. Природно-ресурсный потенциал территории.- Львов: изд. ЛГУ Вища школа,1986.-161с.
10. Котлер Ф., Боуэн Дж., Мейкенз Дж. Маркетинг. Гостеприимство и туризм: Учебник для вузов / Пер. с англ.; Под ред. Р.Б. Ноздревой. - М.: ЮНИТИ, 1998. - 787 с.
11. Килимистий С.М. Анімація в туризмі: Навчальний посібник. – К.: Вид-во ФПУ, 2007. – 188 с.
12. Лук'яненко В.А. Охорона праці в туризмі: Конспект лекцій. – К. Вид-во ФПУ, 2007. – 230 с.
13. Любіцева О.О. Ринок туристичних послуг (геопросторові аспекти) – К.: Альтерпрес, 2002.-436с.
14. Мезенцев К.В., Мезенцева Н.І. Основи зовнішньоекономічної діяльності: Навчальний посібник. – К. Вид-во ФПУ, 2003. – 160 с.
15. На допомогу підприємцеві туристичної галузі: Методичний посібник. Вип. 1. Господарська діяльність. Ліцензування. Дозволи на туристичний супровід. Сертифікація. Безпека перевезень. – К. Вид-во ФПУ, 2005. – 127 с.
16. Сокол Т.Г. Основи туристичної діяльності: Навчальний посібник. – 2-е вид., випр. та доп. – К. Вид-во ФПУ, 2006. – 76 с.
17. Стеченко Д.М., Дука А.П. Словник-довідник з менеджменту. – К. Вид-во ФПУ, 1999. – 368 с.
18. Туристично-краєзнавчі дослідження: Збірник наукових статей. - Випуск 2. – К. Вид-во ФПУ, 1999. – 655 с.

19. Фастовець О.О. Організація транспортних подорожей і перевезень туристів: Навчальний посібник. – К.: Вид-во ФПУ, 2007. – 233с.

20. Шарапова А.О. Ціни та ціноутворення у туризмі: Конспект лекцій. – К. Вид-во ФПУ, 2007. – 101 с.

Допоміжна

1. Послуги в Україні. Туризм. Готелі. Харчування (Законодавство, стандартизація, класифікація, сертифікація). Нормативні документи. – Л., 1999.

2. Універсальний довідник з ділових паперів та ділової етики – К.: Довіра, 2003. – 623 с.

3. Законодавство України. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>

4. Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського. – Режим доступу: www.nbuv.gov.ua

4. ФОРМА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ УСПІШНОСТІ НАВЧАННЯ

Форма підсумкового контролю: *екзамен*.

Екзаменаційні вимоги

1. Агент по організації туризму.
2. Безпека туристичних подорожей як умова їх організації та здійснення.
3. Вибір посередників та напрямки співпраці з ними.
4. Вибір та реалізація цінової стратегії.
5. Види маршрутів і турів.
6. Договірні стосунки в туризмі.
7. Дослідження маркетингового середовища туристичних підприємств.
8. Маркетингові дослідження ринку туристичних послуг.
9. Друга половина ХХ ст. - сучасний етап історії світового туризму.
10. Екскурсія як вид туристичної діяльності.
11. Екскурсивод і гід-перекладач.
12. Етапи маркетингових досліджень.
13. Зародження організованих форм туризму.
14. Канали збуту туристичного продукту.
15. Класифікація екскурсій.
16. Культурно-історичне та соціально-економічне значення туризму у розвитку суспільства.
17. Мандрівництво як джерело зародження туризму в Україні.
18. Маркетингова інформація та її види.
19. Маркетингові дослідження конкурентів.

20. Менеджер туризму.
21. Методи збору маркетингової інформації.
22. Методи ціноутворення в туризмі.
23. Методика проведення екскурсії.
24. Методика створення екскурсії.
25. Міжнародне туристичне співробітництво.
26. Організація роботи туристичної фірми.
27. Періодизація історії туризму.
28. Планування маркетингової діяльності в туризмі.
29. Подорожі епохи середньовіччя.
30. Подорожі й туризм у XVII-XVIII ст.
31. Подорожі та мандрівки в епоху стародавнього світу.
32. Поняття та функції туризму.
33. Права та обов'язки туристів.
34. Правові засади діяльності туристичних організацій.
35. Претензійна робота в сфері туризму.
36. Програми перебування туристів.
37. Професійна етика у туристичній діяльності.
38. Світові туристичні регіони.
39. Система аналізу маркетингової інформації.
40. Страхування в туризмі.
41. Суть, типи і напрями маркетингових досліджень в туризмі.
42. Техніка проведення екскурсії.
43. Технологія організації туристичної подорожі
44. Туризм - галузь вкладання капіталів.
45. Туризм в Україні в 70-80-ті роки ХХ ст.
46. Туризм в Україні на сучасному етапі.
47. Туризм і довкілля.
48. Туризм і сфера послуг.
49. Туристичні документи.
50. Туристичні формальності.
51. Український туризм у ХІХ – першій половині ХХ ст.
52. Умови та фактори розвитку туризму.
53. Фактори ризику в туризмі.
54. Фактори та цілі ціноутворення.
55. Фактори формування системи маркетингу персоналу на підприємствах.
56. Форми організації маркетингових досліджень в туризмі.
57. Форми та види туризму.
58. Функції туризму в суспільстві.
59. Ціна в комплексі маркетингу туристичного підприємства.